

การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ
ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Managerial Development of community enterprise, Durian Thamsua
agriculturist KaengKrachan District Phetchaburi Province.

รัชธรรมบุญ ภูมิประเทศ¹

Ratchathamnoon Phumiprathet¹

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์¹

Master of Public Administration Program, College of Innovation Management,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin¹

Retrieved 08-12-2024; Revised 24-12-2024; Accepted 26-12-2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สามประการ (1) เพื่อประเมินการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสอกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ (3) เพื่อนำเสนอและพยากรณ์แนวทางการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนจำนวน 236 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสมการถดถอยเชิงพหุผลการวิจัย (1) ด้านการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในระดับมาก (2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสอกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ และ (3) ด้านแนวทาง การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถพยากรณ์แนวทาง การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน ได้ร้อยละ 75.3 ประกอบด้วย การจัดการวางแผน ผู้นำและภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมประเมินผล การจัดองค์การ

คำสำคัญ: การจัดการ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

The objectives of this research were to (1) verified managerial development of community enterprise, Durian Thamsua agriculturist KaengKrachan District Phetchaburi Province. (2) explain correlation between managerial development of community enterprise, Durian Thamsua agriculturist with affecting factors. (3) forecast and present approach of managerial development of community enterprise, Durian Thamsua agriculturist This was quantitative approach, sample was 246 Durian Thamsua agriculturist. Questionaries were data collection mean, mean standard deviation Pearson's coefficient and Multiple Regression were analytical statistics. Findings were as follows; (1) management of managerial development of community enterprise, Durian Thamsua agriculturist KaengKrachan District was high level. (2) correlation between managerial development of community enterprise, Durian Thamsua agriculturist KaengKrachan District with affecting factors was significant positive correlation. (3) affecting factors could forecast managerial development of community enterprise, Durian Thamsua agriculturist KaengKrachan District at 75.3 percent, affective factors were planning leader and leadership participation in evaluation organizing.

Keywords: managerial development community enterprise, Durian Thamsua agriculturist KaengKrachan District Phetchaburi Province

บทนำ

วิสาหกิจชุมชน คือหนึ่งในรูปแบบของการรวมตัวกันของคนในชุมชน ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โดยมีหลักในการดำเนินงานคือ ชุมชนจะเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการโดยชุมชนเอง กระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการจะเน้น การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล และจะจำหน่ายทั้งภายใน และภายนอกชุมชน หัวใจหลักของการดำเนินการจะอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและความพอเพียง การรวมตัว ของคนภายในชุมชนรูปแบบนี้จึงทำให้เกิดเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญภายในชุมชนและสามารถขยายออกสู่ชุมชนอย่าง เป็นรูปธรรม

ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสูง สามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีให้แก่เกษตรกรได้ หากมีการจัดการสวน วางแผนการผลิต และดำเนินการด้านการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ทุเรียนยังมีแนวโน้มการขยายตัวในตลาดส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การควบคุมคุณภาพและรักษามาตรฐานของผลิตภัณฑ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั่วโลก ประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกทุเรียน ทำให้สามารถผลิตทุเรียนคุณภาพดีหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งได้รับ

การยอมรับจากผู้บริโภค ทั้งสายพันธุ์ดั้งเดิม สายพันธุ์ที่ถูกค้นพบใหม่ และสายพันธุ์ลูกผสม ส่งผลให้ทุเรียนไทย ยังคงเป็นที่ต้องการในตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง

บ้านถ้ำเสือ ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี เป็นชุมชนเล็กๆ ที่ซ่อนตัวอยู่ท่ามกลางขุนเขา ต้นแม่น้ำเพชรบุรี บนพื้นที่ 4,000 กว่าไร่ ที่มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ความเขียวขจีของต้นไม้ใหญ่ และชุมชน บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ใจกลางธรรมชาติ โดยมีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านสร้างความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ให้กับป่าชุมชน ฝืนนี้ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำเกษตร ทำไร่ทำสวน เริ่มทำการปลูกทุเรียน จากสายพันธุ์ทุเรียน หมอนทองดั้งเดิม ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีฯ ทรงพระราชทานให้แก่ตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้นำไปให้ประชาชนนำไปปลูกครั้งแรก ในเขตพื้นที่ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2509 ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำหน่วยงานภาครัฐฯ จัดหา พื้นที่ว่างเปล่าในเขตจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มาจัดสรรให้ราษฎรชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในเขตพื้นที่ บ้านป่าละอู และบ้านป่าแดง ที่ไม่มีที่ทำกิน ในรูปแบบของสหกรณ์ โดยให้มีสิทธิครอบครองชั่วคราว แต่ไม่ให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้

จากสายพันธุ์ทุเรียนหมอนทอง ที่นำมาปลูกในเขตพื้นที่ป่าที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้เกิดทุเรียน หมอนทองเฉพาะถิ่น ที่มีชื่อเรียกติดปากว่า “ทุเรียนป่าละอู” ซึ่งเป็นทุเรียนที่มีคุณภาพดี มีลักษณะที่ต่างไป จากทุเรียนหมอนทอง ซึ่งปลูกในท้องถิ่นอื่นๆ ที่โด่งดังอยู่ก่อน เช่น ทุเรียนจันทบุรี และทุเรียนระยอง ปัญหาที่พบได้แก่ปัญหาภัยธรรมชาติเช่นภัยแล้ง น้ำท่วมแต่ ปัญหาที่สำคัญได้แก่การนำทุเรียนที่อื่นมาสวมสิทธิ์เพื่อให้ได้ราคาขายที่สูงหรือการนำทุเรียนอ่อนมาจำหน่าย แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการใช้ แนวคิดวิสาหกิจชุมชนเป็นแนวคิดฐานรากสู่ฐานบนเช่นเดียวกับแนวคิดธุรกิจชุมชนที่ต้องการพึ่งพาตนเองจากครอบครัวสู่ชุมชนแล้วสร้างเป็นเครือข่าย โดยหลักสำคัญคือการนำความสัมพันธ์ดั้งเดิม ที่พึ่งพากันและกันภายในชุมชนท้องถิ่น มาเป็นภูมิคุ้มกันในการสร้างสรรค์พลังที่เป็นประโยชน์มากกว่ามุ่งหวังเพียงกำไรอย่างเดียว

ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์จะวิจัยการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอ แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีโดยจะใช้แนวคิดทฤษฎีการจัดการ ของ Louia Allen (1958) และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Uphoff and Cohen, (1981) เป็นหลักเพื่อตรวจสอบการจัดการพัฒนาวิสาหกิจ และแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการสนับสนุน การพัฒนา วิสาหกิจชุมชนด้วยทฤษฎีการวัดความสำเร็จ ด้วย Balanced Score Card (Kaplan and Norton, 1992)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ

3. เพื่อนำเสนอและพยากรณ์แนวทางการ การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่ อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อไม่เป็นเชิงบวก
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสามารถพยากรณ์และนำเสนอแนวทางการ การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรีได้ไม่เกินร้อยละสามสิบ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยทำการทบทวน วรรณกรรมจากแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีวิสาหกิจชุมชน แนวคิดและทฤษฎีการจัดการ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎี Balanced Score Card บริบทจังหวัดเพชรบุรี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบความคิดการวิจัย

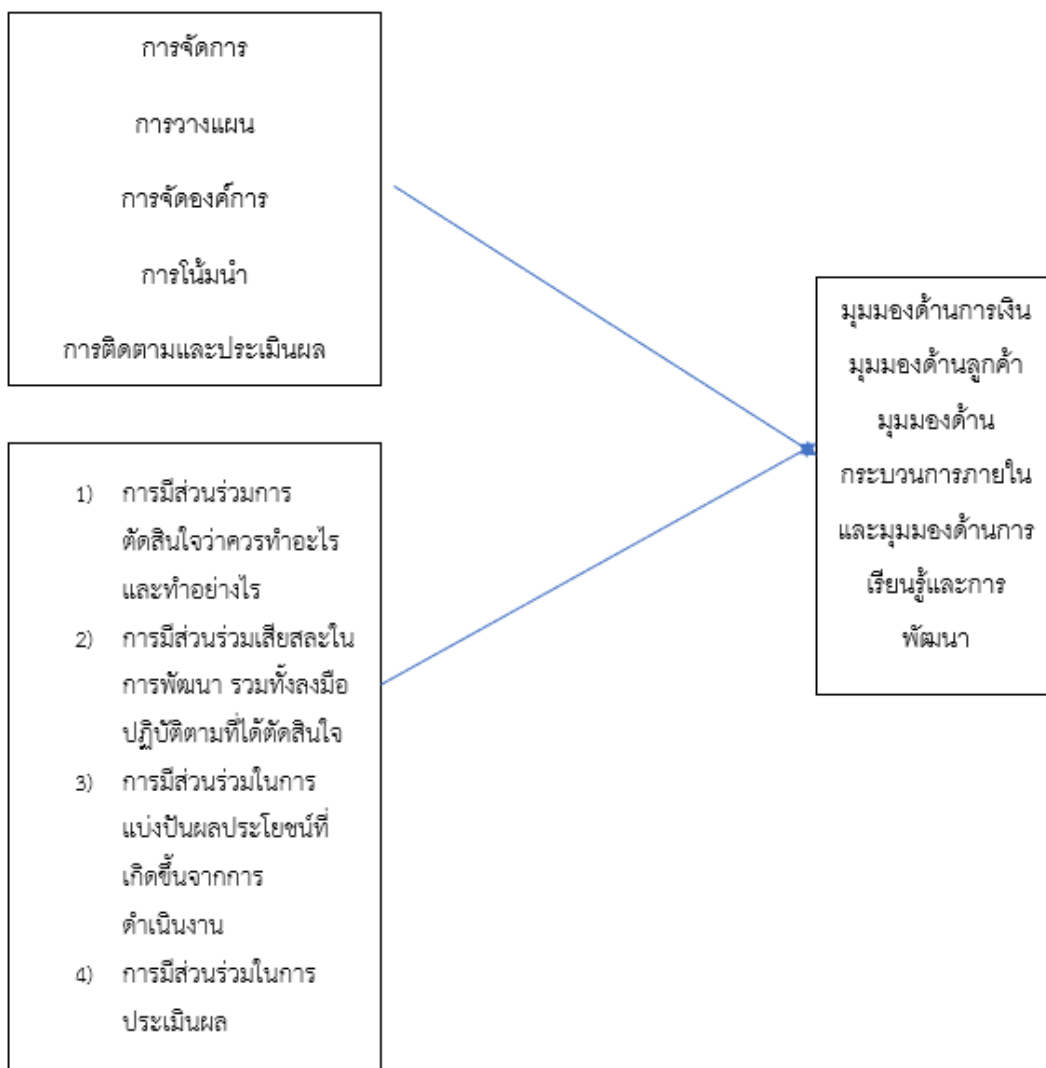
ทฤษฎีการจัดการที่สร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กรถือว่าเป็นทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ในยุคเริ่มแรกที่ยังคงนิยมใช้มาจนถึงปัจจุบัน POLC เป็นทฤษฎีการจัดการที่ใส่ใจกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ ไปจนถึงการประเมินผลจุดเด่นอย่างหนึ่งของ POLC ก็คือให้ความสำคัญกับภาวะการเป็นผู้นำซึ่งนี่ถือเป็นตัวแปรสำคัญในการบริการจัดการการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ข้อดีของ POLC ก็คือการใส่ใจการสร้างมาตรฐานในทุกรายละเอียด เน้นปฏิบัติตามมาตรฐานที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ส่งผลดีต่อการประเมินผลที่ชัดเจน สามารถวัดประสิทธิภาพของการทำงานได้ดี ในขณะที่องค์การ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนในยุคนี้ทุกภาคส่วนต่างก็หันมาใส่ใจในการจัดการบริหารองค์กรกันทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าศาสตร์นี้จะเพิ่งมีหลักการเป็นจริงเป็นจังมาเพียงร้อยกว่าปีก็ตาม แต่ก็มีทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการองค์กรเกิดขึ้นมากมาย หนึ่งในทฤษฎีที่น่าสนใจที่นำเสนอคือ POLC ทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ยุคเริ่มต้นที่ทำให้การทำงานมีระบบระเบียบตลอดจนมีประสิทธิภาพ และยังคงนิยมใช้มาจนถึงปัจจุบัน (Louis A. Allen,1958) และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาคนำผลที่

ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวัดความสำเร็จด้วย Balanced Scorecard แนวคิดการวัดผลการปฏิบัติงานแบบดูผลจากมุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านลูกค้า มุมมองด้านความพึงพอใจของลูกค้า ด้านมุมมองด้านกระบวนการปฏิบัติงานภายในและมุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา (Kaplan, R. S., & Norton, D. P. ,1992)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้เป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน บ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจานจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 236 คน ทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสมการถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย

การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.03 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินพบว่า ด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือ ด้านการเงินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 และน้อยที่สุด ด้านมุมมองจากลูกค้า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.70

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินปัจจัยที่มีผลมากที่สุดได้แก่ เริ่มจากด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมา ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก 4.04 และระดับที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านร่วมกันดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 3.81 อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีด้านการจัดการ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินพบว่าด้านผู้นำและภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.31รองลงมาได้แก่การวางแผน มีอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.27 และที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการจัดองค์การอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.01

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบพบว่าการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.03 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินพบว่า ด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือ ด้านการเงินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 และน้อยที่สุด ด้านมุมมองจากลูกค้าอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.70 จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานแย้งว่าการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้ำเสือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการวิสาหกิจชุมชนไม่เป็นเชิงบวก

ผลการทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นเชิงบวกทุกด้านในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานแย้งว่าความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นเชิงบวก

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถพยากรณ์และนำเสนอรูปแบบการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ผลการทดสอบ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถพยากรณ์และนำเสนอรูปแบบ การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีได้ร้อยละ 75.3 ด้วยการใช้ Stepwise Linear Regression Analysis

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยการใช้ Stepwise Linear Regression Analysis

การพยากรณ์	B	Std error	Beta	T
ค่าคงที่	.756	.164		4.108
การจัดการวางแผน	.095	.162	.162	1.750
ผู้นำและภาวะผู้นำ	.246	.037	.350	6.578
การมีส่วนร่วมประเมินผล	.287	.057	.251	5.849
การจัดองค์การ	.163	.067	.211	2.428

R= .870 est= 1.93 R2= .757 R2 Adj= .753 Sig= .000* F=186.481

จากตารางพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถพยากรณ์และนำเสนอรูปแบบ การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีได้ร้อยละ 75.3 ร้อย ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ ประกอบด้วย การจัดการวางแผน ผู้นำและภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมประเมินผล การจัดองค์การ

การอภิปรายผล

การจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.03 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินพบว่า ด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือ ด้านการเงินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 และน้อยที่สุด ด้านมุมมองจากลูกค้า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.7 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนบดี พัสนา ชัยรัตน์ วงศ์กิจ

รุ่งเรือง และกนิษฐา แยมโพธิ์ใช้ (2021) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน กับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอกำแพงใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิต ของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ชาวสวนทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินปัจจัยที่มีผลมากที่สุดได้แก่ เริ่มจากด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมาด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก 4.04 และระดับที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านร่วมกันดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 3.81 อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับธนิศ ยืนยง (2561) การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัด ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ 2) การพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้สังคมมีความสงบสุข อยู่ในระดับมาก การส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม อยู่ในระดับมาก และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่น ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 84.40

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสื่อ ในพื้นที่อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรีด้านการจัดการ ภาพรวม อยู่ที่ระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินพบว่าด้านผู้นำและภาวะผู้นำ อยู่ที่ระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.31 รองลงมาได้แก่การวางแผน มีอยู่ที่ระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.27 และที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการจัดองค์การอยู่ที่ระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.01 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร เปี้ยสินธุ และคณะ (2563) ที่ทำการศึกษากลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพทุเรียนบ้านบาตูปูเต๊ะ (ธารโต) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) โครงสร้างองค์กร 2) การพัฒนาระบบการจัดการสมาชิก และ 3) การบริหารจัดการแผนพัฒนา ผลการวิจัย

พบว่า ด้านโครงสร้าง วิชาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพทุเรียนบ้านบาตูปูเต๊ะ (চারট) บริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับการบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการ ชูรอ ในการกำหนดแกนนำและรูปแบบการปรึกษาหารือในการหาข้อสรุปและแนวทางในการดำเนินการของกลุ่มใช้กระบวนการ นาซีฮัต ในการกระชับความสัมพันธ์ของกลุ่มภายใต้แนวคิดการตักเตือนกันเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดเจตนาของสมาชิกจากรุ่นสู่รุ่น ใช้กระบวนการ มุ ฮา ซาซะห์ ตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเพื่อประเมินความสำเร็จและค้นหาข้อผิดพลาด เพื่อป้องกันความผิดพลาดซ้ำที่อาจก่อให้เกิดการสูญเสียหรือความเสียหายใด ๆ ด้านการพัฒนาาระบบสมาชิก วิชาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพทุเรียนบ้านบาตูปูเต๊ะ (চারট) ใช้ระบบ มูร็อบบียี หรือระบบพี่เลี้ยงเพื่อขยายฐานสมาชิก เป็นกลไกที่สำคัญโดยใช้ประสบการณ์ความสำเร็จเป็นต้นแบบให้กับสมาชิกใหม่ ตลอดจนทำหน้าที่กำกับติดตามการดำเนินงานให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ภายในกลุ่มสมาชิก ด้วยระบบ ฮาลาเกาะฮ เป็นกลไกกระตุ้นการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ของสมาชิกสร้างให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทการเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และการพัฒนานวัตกรรมให้กับสมาชิกทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิชาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสีย ในพื้นที่อำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินปัจจัยที่มีผลมากที่สุดได้แก่ เริ่มจากด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมา ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก 4.04 และระดับที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านร่วมกันดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 3.81 อยู่ในระดับมากกลุ่มวิชาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสียควรจะต้องพัฒนาการให้ความร่วมมือในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพัฒนาวิชาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสีย ในพื้นที่อำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรีด้านการจัดการ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุด ตามเกณฑ์การประเมินพบว่าด้านผู้นำและภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.31 รองลงมาได้แก่การวางแผน มีอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.27 และที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการจัดองค์การอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.01 กลุ่มวิชาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียนถ้าเสียควรจะต้องพัฒนาการจัดการหน่วยงานของกลุ่มให้สอดคล้องกับการจัดการสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวิจัยด้านการตลาดและการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน
2. ทำการวิจัยความสามารถในการแข่งขันของวิชาหกิจชุมชน ผู้ปลูกทุเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ธนบดี พัสนา ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และกนิษฐา แยมโพธิ์ใช้. (2021). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับ
ทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่อำเภอ
ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. *วารสาร
มหาจุฬานาครธรรมศน์*, 5(2).
- จิราพร เปี้ยสินธุและคณะ. (2563). กลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนพัฒนา
คุณภาพทุเรียนบ้านบาตูปูเต๊ะ ธารโต. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 15(29),
กรกฎาคม-ธันวาคม.
- Allen, L. A. (1958). *Management and organization*. New York: McGraw-Hill Inc.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concept and measure
for project design implementation and evaluation*. New York: Cornell University
Press.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). The balanced scorecard: Measures that drive
performance. *Harvard Business Review*, January-February, pp.71-79.